

Sygn.akt III AUa 139/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Sołowińska (spr.)

Sędziowie: SA Marek Szymanowski

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 czerwca 2019 r. w B.

sprawy z odwołania C. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 stycznia 2019 r.
sygn. akt V U 997/18

oddala apelację.

SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Alicja Sołowińska SSA Marek Szymanowski

Sygn. akt III AUa 139/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 10 października 2018 r. stwierdził, że C. S. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 9 czerwca 2018 r. oraz określił podstawę wymiaru składek. Organ rentowy w uzasadnieniu decyzji podał, iż ubezpieczony nie mógł skorzystać z uprawnień, o którym mowa a art. 18 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców, ponieważ zgłosił się od ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na druku (...).

W odwołaniu od powyższej decyzji C. S. wniósł o jej zmianę. Wyjaśnił, że zakładając działalność gospodarczą chciał skorzystać ze zwolnienia z ubezpieczenia społecznego na zasadach określonych w art. 18 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców, tj. jego wolą miało być niepodleganie ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Zgłosił się do ubezpieczeń z tytułu działalności gospodarczej od dnia 9 czerwca 2018 r. Od początku chciał podlegać tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu przez pierwsze 6 miesięcy działalności gospodarczej. W ZUS-ie poinformowano go, że ma zgłosić się z kodem (...) i wypełnić dokument (...). Dopiero w biurze rachunkowym zwrócono mu uwagę, że zgłosił się niezgodnie ze swoją wolą do ubezpieczeń społecznych i ze złym kodem. Przed pierwszą zapłatą składki i przed rozpoczęciem czynności opodatkowanych dokonał korekty

swojego zgłoszenia do ubezpieczeń wyrejestrowując się z kodu (...) i zgłaszając się z kodem (...) od daty rozpoczęcia działalności gospodarczej. Zdaniem C. S. jeżeli ustawodawca umożliwi wybór i dobrowolność w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne nie można twierdzić, że złożenie korekty zgłoszenia wyklucza go z jego uprawnienia.

Wyrokiem z dnia 17 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł, że C. S. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu od 9 czerwca 2018 roku.

Sąd Okręgowy ustalił, że C. S. 9 czerwca 2018 r. rozpoczął wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie działalności agentów i brokerów ubezpieczeniowych. W dniu 18 czerwca 2018 r. zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 9 czerwca 2018 r. na druku (...) z kodem tytułu ubezpieczenia 0570, tj. osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia. Odwołujący w dniu 3 lipca 2018 r. złożył druk (...) wyrejestrowując się z ubezpieczeń społecznych z kodem 600 (inna przyczyna wyrejestrowania) i w dniu 04 lipca 2018 r. zgłosił się do ubezpieczenia zdrowotnego wskazując datę początkową 9 czerwca 2018 r. poprzez złożenie druku ZUS ZZA z kodem ubezpieczenia zdrowotnego na dla przedsiębiorców korzystających z ulgi na start: 0540. Za okresy poprzedzające wydanie zaskarżonej decyzji wnioskodawca złożył deklaracje rozliczeniowe ZUS DRA wyłącznie z wykazaną składką na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Okręgowy wskazał treść art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 208 r. poz. 646 ze zm.) który umożliwia nowym przedsiębiorcom skorzystanie z ulgi polegającej na zwolnieniu z obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Stosownie do ust. 2 tego przepisu przedsiębiorca może zrezygnować z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1, przez dokonanie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Natomiast art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.) stanowi generalną zasadę, że obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą. W myśl art. 13 pkt 4 obowiązek ubezpieczenia powstaje od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 06 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców.

Sąd I instancji dodał, że obowiązkiem płatnika składek jest m. in. przekazywanie do ZUS prawidłowo sporządzonych dokumentów zgłoszeniowych. Jeżeli w drukach tych płatnik popełni błąd, wówczas zobowiązany jest w odpowiedni sposób je skorygować. Powołał również treść art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, stosownie do którego każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. O wszelkich zmianach w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniach, o których mowa w ust. 10-12, płatnik składek zawiadamia Zakład w terminie 7 dni od zaistnienia zmian, stwierdzenia nieprawidłowości we własnym zakresie lub otrzymania zawiadomienia o stwierdzeniu nieprawidłowości przez Zakład. O zmianach w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniu, o którym mowa w ust. 10, dotyczących tytułu ubezpieczenia oraz rodzajów ubezpieczeń i terminów ich powstania, płatnik składek zawiadamia Zakład poprzez złożenie zgłoszenia wyrejestrowania i ponownego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych zawierającego prawidłowe dane (ust. 13 i 14).

Zdaniem Sądu Okręgowego powołane powyżej przepisy dopuszczały zmianę danych zawartych w zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych dotyczących kodu ubezpieczenia. Sąd ten podkreślił, że w niniejszej sprawie woła C. S. było niepodleganie ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców. Wynika to z jego zeznań oraz z czynności, których dokonał w toku postępowania przed organem rentowym. Przemawiał za tym również fakt, że odwołujący opłacając składki na ubezpieczenie społeczne opłacił tylko składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Należało więc przyjąć, że zgłoszenie się C. S. w dniu 18 czerwca 2018 r. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia

zdrowotnego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 09 czerwca 2018 r. na druku (...) z kodem tytułu ubezpieczenia 0570 nastąpiło na skutek oczywistej omyłki.

Z podanych wyżej powodów na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy. Zarzucił Sądowi I instancji naruszenie:

1. prawa materialnego, tj. art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 pkt 4, art. 18 ust. 9, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że w okolicznościach niniejszej sprawy ww. przepisy nie mają zastosowania pomimo, że wnioskodawca korzystając z przysługujących mu praw samodzielnie w dniu 18 czerwca 2018 r. zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od 9 czerwca 2018 r. poprzez złożenie deklaracji zgłoszeniowej (...) z kodem (...) (osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą z 24 miesięczną preferencyjną wysokością składek, tzw. mały ZUS);

2. prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. poprzez przeprowadzenie dowolnej w miejsce swobodnej oceny dowodów poprzez uznanie, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala przyjąć, że wnioskodawca nie miał zamiaru podlegania ubezpieczeniom społecznym i opłacania tzw. małego ZUS-u, mimo iż złożył ważne oświadczenie woli w tym przedmiocie.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie jest zasadna.

Wstępnie należy przypomnieć, że każdy przedsiębiorca rozpoczynający działalność gospodarczą, który nie podlega ubezpieczeniu z innych tytułów do ubezpieczeń, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Zatem osoba fizyczna, która rejestruje działalność gospodarczą i nie jest ubezpieczona z innego tytułu będzie zobowiązana zgłosić się do ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego i opłacać składki na przedmiotowe ubezpieczenie. Wyjątek od powyższej reguły określa przepis art. 18 ust. 1 ustawy z 6 marca 2018 roku Prawo przedsiębiorców (DZ.U.2018.646), który stanowi, że przedsiębiorca będący osobą fizyczną, który podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmuje ją ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia i nie wykonuje jej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym roku lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej, nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Przedsiębiorca może zrezygnować z powyższego uprawnienia przez dokonanie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych (art. 18 ust. 2 cyt. ustawy).

Z niekwestionowanych ustaleń Sądu I instancji wynika, iż C. S. rozpoczął wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie działalności agentów i brokerów ubezpieczeniowych od 9 czerwca 2018 roku i była to jego pierwsza działalność. Odwołujący niewątpliwie spełniał przesłanki określone przepisem art. 18 ust.1 Prawa przedsiębiorców, aby nie podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy.

Jest poza sporem, że w dniu 18 czerwca 2018 roku C. S. zgłosił się do ZUS w celu uzyskania informacji w zakresie ubezpieczenia w związku z rozpoczętą działalnością gospodarczą. W rozmowie z pracownikiem ZUS przedstawił swoją sytuację i uważał, że w związku z działalnością powinien podlegać ubezpieczeniu jednakże z możliwością opłacania najniższej składki. W dacie zgłoszenia się do ZUS nie wiedział o możliwości podlegania tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu i takiej informacji nie uzyskał od pracownika organu rentowego. Dopiero w rozmowie z księgową, która rozliczała działalność dowiedział się o prawie do podlegania tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu i w związku z tym

dniu 3 lipca 2018 roku na stosownym druku wyrejestrował się z ubezpieczeń społecznych wynikających ze zgłoszenia złożonego 18 czerwca 2018 roku (kod 0570 - osoba prowadząca działalność gospodarczą, dla której podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% minimalnego wynagrodzenia) i 4 lipca 2018 roku zgłosił się wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego od 9 czerwca 2018 roku (kod 0540). W terminie płatności pierwszej składki od rozpoczęcia działalności, zgodnie z dokonaną korektą, uiszczył składkę w wysokości należnej jak z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego. Taką składkę opłacał też za kolejne miesiące do grudnia 2018 roku, kiedy to działalność zawiesił.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w przedstawionych wyżej okolicznościach faktycznych sprawy nie można przyjąć, iż Sąd I instancji naruszył przepis art. 18 ust. 2 ustawy Prawo przedsiębiorców. Przede wszystkim w sytuacji, gdy odwołujący zgłosił się do ZUS w dniu 18 czerwca 2018 roku w celu zgłoszenia działalności gospodarczej i wyraźnie artykułował chęć ubezpieczenia z najniższą składką powinien uzyskać informację o możliwości podlegania tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu. Do tego obligował organ rentowy przepis art. 9 Kodeksu postępowania administracyjnego, który nakazuje organom administracji publicznej należyte i wyczerpujące informowanie stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków. Organy te czuwają nad tym, aby osoby uczestniczące w postępowaniu przed tym organem nie ponosiły szkody z powodu niezajomości prawa i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek. Odwołujący, jak przyznał, rozpoczynając działalność gospodarczą nie wiedział o możliwości podlegania z tego tytułu tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu i takiej informacji nie uzyskał od pracownika ZUS w dniu 18 czerwca 2019 roku. Zachowanie C. S. polegające na skorygowaniu tytułu ubezpieczenia z kodu 0570 na 0540 dokonana niezwłocznie po powzięciu informacji o tzw. „uldze na start” określonej przepisem art. 18 ust. 1 Prawa przedsiębiorców pozwala na stwierdzenie, że gdyby ubezpieczony miał pełną wiedzę co do możliwości podlegania ubezpieczeniom to trudno przyjąć, iż nie skorzystałby z uprawnienia podlegania przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia działalności tylko z ubezpieczenia zdrowotnego. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy udzielenie odwołującemu się przez organ rentowy wyczerpującej informacji co do możliwości podlegania ubezpieczeniu jest uzasadnione tym bardziej, że przepis art. 18 ust. 1 Prawa przedsiębiorców wszedł w życie 30 kwietnia 2018 roku, a więc niewiele ponad miesiąc przed rozpoczęciem przez niego działalności gospodarczej. Było to zatem nowe uregulowanie, w którym ustawodawca kierował się interesem początkujących przedsiębiorców, dla których obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie społeczne był wyjątkowo dotkliwy, gdyż składki te należało uiszczać nawet pomimo braku generowania jakiegokolwiek dochodu.

Mając na względzie przedstawione wyżej argumenty Sąd Apelacyjny uznał, iż C. S. skutecznie w dniu 4 lipca 2018 roku zgłosił się do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej co powoduje, że z mocy art. 18 ust. 1 Prawa przedsiębiorców nie podlega ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

Apelacja jako niezasadniona na mocy art. 385 kpc podlegała oddaleniu.

SSA Marek Szymanowski SSA Alicja Sołowińska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka